

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2006 M. RUGPJŪČIO 29 D.
NUTARIMO NR. 831 „DĖL FINANSINĖS PAGALBOS PRIEMONIŲ TEIKIMO
NEĮGALIESIEMS, STUDIJUOJANTIEMS AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE, TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-19-1121) (TAIS Nr. 19-6641(2))**

2019-07-12 Nr.NV-2043

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlome tikslinti Projektu nauja redakcija dėstomo nutarimo, kuriuo tvirtinamas Finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) teisinį priėmimo pagrindą, atsižvelgiant į 2019 m. birželio 19 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 619 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 21 d. nutarimo Nr. 1408 „Dėl Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013-2019 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ priimtus pakeitimus.

2. Įvertinus tai, kad nauja redakcija dėstomo nutarimo 2 punkte siūloma sureguliuoti Aprašui įgyvendinti reikalingų lėšų skyrimą tik iš Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos asignavimų, nors Aprašo 6 punkte nurodomi ir kiti finansavimo šaltiniai, sistemiškumo kontekste reikėtų arba atsisakyti nutarimo 2 punkto ir visas finansinės pagalbos priemonių teikimo finansavimo nuostatas dėstyti Apraše, pavyzdžiui, papildant III skyrių (atitinkamai tikslinant skyriaus pavadinimą) arba visus finansinės pagalbos priemonių dydžius ir lėšų šaltinius nurodyti nutarime, o Apraše, taip kaip ir nurodoma Aprašo 1 punkte, nustatyti šios paramos skyrimo tvarką.

3. Tuo atveju, jei Apraše būtų išvardijamos finansinės pagalbos priemonės, jų dydžiai bei šių priemonių teikimo sąlygos, tokiu atveju, būtina pildyti Aprašo 1 punktą ir jame nustatomą Aprašo reguliavimo sritį.

4. Siūlome peržiūrėti Aprašo struktūrą ir nuostatas, susijusias su finansinės pagalbos priemonių dydžio nustatymu: subjektus, kurie turi teisę į finansinės pagalbos priemones, dėstyti atskirame skyriuje, o ne Aprašo I skyriuje „Bendrosios nuostatos“.

5. Siūlome įvertinti, ar Aprašo 5.2 papunkčio nuostata, atsižvelgiant į nustatytus terminus, nėra praradusi aktualumo.

6. Atkreipiame dėmesį, kad turėtų būti vertinamas Aprašo 6 punkte siūlomo reguliavimo tikslingumas, nes formuluotė „gali būti“ sąlygoja neprivalomą šios nuostatos taikymo pobūdį, todėl kartu derėtų įvertinti ir siūlomo dydžio nustatymo poreikį.

7. Siūlome Aprašo 7 punkte žodį „kontroliuoja“ keisti žodžiu „prižiūri“, taikytiną nepavaldiems subjektams.

8. Aprašo 8 punkto formuluotė tikslintina. Siūlome konkretizuoti nuostatą „studijų metų pradžia“, t. y., tiksliau apibrėžti studijų pradžios momentą. Taip pat siūlome detalizuoti šiame punkte vartojamą nuostatą „elektroniniu būdu per elektroninę sistemą“, nes neaišku, kokia

elektroninė sistema turima mintyje ir būtų naudojama šiuo atveju. Taip pat siūlytina tikslinti nuostatas dėl dokumentų pateikimo, nustatant, jog teikiant dokumentus per atstovą, turėtų būti pateikiamas ir atstovo asmens tapatybę ir atstovavimą patvirtinantis dokumentas. Taipogi siekiant apibrėžtumo, Aprašo 8.1 papunktyje siūlome pateikti baigtinį asmens tapatybės patvirtinimo būdą, atsisakant pavyzdinio sąrašo, arba nurodyti konkretų prisijungimo prie elektroninės bankininkystės būdą. Atitinkamai siūlome atsisakyti Aprašo 8.3 papunkčio nuostatos „ir kt.“ ir vartoti nuostatą „kredito įstaigos ar kito mokėjimo paslaugų teikėjo pavadinimas“.

9. Siūlome tikslinti Aprašo 9 punkto formuluotę, detalizuojant nuostatos „aukštoji mokykla informuoja asmenį“ taikymą. Manome, kad asmeniui teikiant dokumentus jau turėtų būti žinoma informacija, kurių dokumentų pateikti nereikia, įvertinant tuos atvejus, kai dokumentai teikiami paštu ar elektroninio ryšio priemonėmis.

10. Siekiant aiškumo, Aprašo 10 punktas tikslintinas, atibojant (dėstoma skirtinguose Aprašo punktuose) finansinės pagalbos skyrimo ir sprendimo dėl jos nutraukimo reguliavimą, kuris negali būti siejamas su Aprašo 8 punkte nurodytų dokumentų, reikalingų finansinei pagalbai skirti, pateikimu.

11. Pagal Aprašo 11.3 papunktyje nustatytą reguliavimą neįgalusis, prieš tai nutraukęs studijas arba pašalintas iš aukštosios mokyklos, vėl pradėjęs studijuoti gali gauti finansinę pagalbą, tokiu būdu sudaroma galimybė ne kartą ir tęstinį laikotarpį (pagal Aprašo 11 punktą „finansinės pagalbos priemonės jam teikiamos visus kalendorinius metus iki studijų pabaigos“) naudotis finansinės pagalbos priemonėmis. Siekiant kuo efektyvesnio ir skaidresnio valstybės biudžeto lėšų panaudojimo, Aprašo nuostatas siūlome papildomai įvertinti jų taikymo ir galimų pasekmių aspektu, be to, svarstyti poreikį Apraše nustatyti nuostatas dėl finansinės pagalbos teikimo stabdymo ir atnaujinimo ar nutraukimo pagrindus (pavyzdžiui, aptariant pakartotinas studijas pagal tos pačios arba žemesnės pakopos studijų programą).

12. Aprašo 19 punktas tikslintinas nurodant subjektą, kuriam grąžinamos nepanaudotos lėšos, o taip pat šioje nuostatoje siūlome peržiūrėti nuostatą „kartu su išskaičiuotomis lėšomis“, kuri šiuo atveju gali būti suprantama nevienareikšmiškai.

13. Įvertinus Aprašo 20.2 papunkčio nuostatą, svarstyti jos pagrįstumas bei tikslingumas, nes siūloma nuostata nustatomos pareigos aukštajai mokyklai, kurių nevykdymas sukelia pasekmes neįgaliam studentui. Be to, atsižvelgiant į tai, kad Aprašas nereguliuoja Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas) sutarčių su aukštosiomis mokyklomis dėl finansinės pagalbos teikimo neįgaliesiems studentams turinio, vertinamo papunkčio paskutinis sakinytis laikytinas ne šio teisės akto, o sutarties, reguliavimo dalyku.

14. Vadovaujantis Teisės aktų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 13 punktu, siūlome atsisakyti konkrečių nuorodų į žemesnės galios teisės aktus ir nustatyti, kad dokumentai (nurodant, konkrečiai kokie šiuo atveju dokumentai turimi mintyje (turimi Departamento?) saugomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymu.

Dėl kitų su Projektu susijusių aspektų. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad atskiros socialinės paramos rūšys, asmenys, kuriems skiriama socialinė parama, socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo pagrindai, sąlygos, dydžiai pagal Konstituciją gali būti nustatyti tik įstatymu (2004 m.

kovo 5 d., 2014 m. balandžio 14 d. nutarimai). Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad poįstatyminiais teisės aktais galima nustatyti tik socialinės apsaugos, socialinės paramos santykius reguliuojančių įstatymų įgyvendinimo tvarką. Poįstatyminiu teisiniu reguliavimu negalima nustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygų, taip pat riboti šios teisės apimtį. Todėl šiuo konkrečiu atveju pažymime, kad nurodytas Aprašo priėmimo teisinis pagrindas neįpareigoja tiesiogiai Vyriausybės tvirtinti finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarką, tuo labiau nustatyti jos dydžius ir teikimo sąlygas. Todėl turi būti vertinama galimybė su specialiųjų poreikių tenkinimu susijusią valstybės paramą neįgaliesiems reguliuoti viename teisės akte, įstatymu tiesiogiai pavedant Vyriausybei nustatyti finansinės paramos (pagalbos) teikimo tvarką, pavyzdžiui, atitinkamomis nuostatomis pildant Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą ar pan. Kita vertus, Apraše nustatytas reguliavimas neatsiejamas nuo Mokslo ir studijų įstatyme nustatytos paramos studentams teikimo. Pastebime, kad Vyriausybei svarstyti Švietimo, mokslo ir sporto ministerija yra pateikusi Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIII-2958 ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2534 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-2959“ projektą (TAP-19-974(2), TAIS Nr. 19-8650), kuriuo iš esmės pritariama Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimui detalai reglamentuoti socialinių stipendijų studentams teikimą, t. y., įstatyme nustatyti jų dydžius, teisę į šias stipendijas turinčius studentus. Pastebime, kad siūlomu pakeitimu siūloma nustatyti, kad socialines stipendijas gali gauti ir tie studentai, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas 45 procentų ar mažesnis darbingumo lygis arba sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis. Todėl tikslinga būtų įvertinti galimybę šiame įstatyme nustatyti neįgaliesiems studentams skiriamos papildomos paramos, reikalingos specialiųjų poreikių besimokant tenkinimu, skyrimo pagrindus bei dydį, kartu įvertinant Apraše nustatytos finansinės pagalbos teikimu susijusios administravimo naštos mažinimo aspektą.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė